

Sygn. akt VII KZ 12/18

POSTANOWIENIE

Dnia 27 września 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk

w sprawie **kpr. rez. W. N.**,
wobec którego warunkowo umorzono postępowanie karne
o czyn z art. 346 § 1 k.k. w zw. z art. 348 k.k.,
w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 27 września 2018 r., z powodu
zażalenia wniesionego przez kpr. rez. W. N.
na zarządzenie Prezesa Wojskowego Sądu Okręgowego w W.
z dnia 24 lipca 2018 r., sygn. akt SA [...],

p o s t a n o w i ł

pozostawić zażalenie bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wojskowy Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 18 czerwca 2018 r., sygn. akt SA [...], utrzymał w mocy wyrok Wojskowego Sądu Garnizonowego w O. z dnia 8 marca 2018 r., sygn. akt Sg [...], którym warunkowo umorzono postępowanie karne wobec kpr. rez. W. N..

Podczas ogłaszania wyroku obecny był kpr. rez. W. N., którego pouczone m.in. o prawie, sposobie i warunkach wnoszenia kasacji. Treść pouczenia otrzymał na piśmie, kwitując jego odbiór (k. 290). Ponadto, odnotować należy, że w

postępowaniu odwoławczym W. N. korzystał z pomocy obrońcy z urzędu, który uczestniczył w rozprawie apelacyjnej (protokół rozprawy k. 287-288).

W terminie ustawowym W. N. nie złożył do Wojkowego Sądu Okręgowego w W. wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem, natomiast pismem z dnia 12 lipca 2018 r. zwrócił się z wnioskiem o wyznaczenie obrońcy z urzędu do sporządzenia wniosku do Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego lub Rzecznika Praw Obywatelskich o wniesienie kasacji od wyroku Wojkowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 18 czerwca 2018 r., ze względu na brak środków finansowych na zlecenie tej sprawy obrońcy z wyboru.

Zarządzeniem z dnia 24 lipca 2018 r., sygn. akt SA [...], Prezes Wojkowego Sądu Okręgowego w W., nie uwzględnił tego wniosku, podnosząc w uzasadnieniu, że skoro w sprawie nie został złożony wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku, to wnioskodawca pozbawił się możliwości osobistego (jako strona) wniesienia kasacji. Jak zaznaczył, z tego punktu widzenia postępowanie karne w fazie rozpoznawczej zakończyło się. Wywiódł również, że zwracanie się do podmiotów wyznaczonych do wniesienia kasacji szczególnej nie jest czynnością procesową, o której mowa w art. 78 § 1a k.p.k., o czym przekonuje treść art. 84 § 3 k.p.k. i nie wymaga zachowania szczególnej formy.

W zarządzeniu zawarł też pouczenie o przysługującym wnioskodawcy zażaleniu do Sądu Najwyższego w W. za pośrednictwem Wojkowego Sądu Okręgowego w W. w terminie zawitym 7 dni, liczonym od daty doręczenia odpisu zarządzenia. Jako podstawę wskazał art. 81 § 1a k.p.k. w zw. z art. 460 zd. 1 k.p.k. w zw. z art. 466 § 1 k.p.k. Zgodnie z tym pouczeniem kpr. rez. W. N. wniósł zażalenie, w którym zakwestionował, by zwracał się o wyznaczenie obrońcy z urzędu do sporządzenia wniosku do podmiotów uprawnionych do wniesienia na jego rzecz kasacji, lecz o „przyznanie bezpłatnej pomocy pełnomocnika z urzędu do wniesienia kasacji od wyroku Wojkowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 18 czerwca 2018 r., sygn. akt SA [...]”. Ponowił przy tym wniosek „o wyznaczenie (...) obrońcy z urzędu do sporządzenia wniosku do Prokuratora Generalnego albo Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie kasacji od wyroku z dnia 18.06.2018 r. w sprawie o sygn. SA [...]”, powołując się na brak możliwości z powodu ubóstwa na zlecenie tej sprawy obrońcy z wyboru.

W dalszej części zażalenia odniósł się do okoliczności faktycznych ustalonych w toku procesu podważając ich prawdziwość.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Z treści zaskarżonego zarządzenia wynika, że Prezes Wojskowego Sądu Okręgowego w W. dostrzegł okoliczności świadczące o braku uprawnienia kpr. rez. W. N. do żądania wyznaczenia obrońcy z urzędu, w celu sporządzenia wniosku do Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego lub Rzecznika Praw Obywatelskich o wniesienie kasacji od wyroku Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 18 czerwca 2018 r., sygn. akt SA [...] i z tego powodu wniosku nie uwzględnił. Dostrzegł przy tym specyfikę sytuacji prawnej w jakiej znalazł się autor zażalenia, w tym to, że wystąpił on z wnioskiem o wyznaczenie obrońcy z urzędu po upływie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku i słusznie wywiódł, iż zgodnie z obowiązującym prawem obrońca z urzędu, do celów wskazanych we wniosku kpr. rez. W. N. nie przysługuje. Trafnie też zaznaczył w zaskarżonym zarządzeniu, że wniosek składany do podmiotu szczególnego nie jest objęty przymusem adwokacko-radcowskim, ani innymi szczególnymi rygorami. Wskazuje na to chociażby treść art. 10 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich z dnia 15 lipca 1987 r. (Dz.U. z 2017 r., poz. 958 ze zm.), z którego wynika, że wniosek kierowany do Rzecznika jest wolny od opłat, nie wymaga zachowania szczególnej formy, lecz powinien zawierać oznaczenie wnioskodawcy oraz osoby, której wolności i praw sprawa dotyczy, a także określać przedmiot sprawy. Zasadne też było odesłanie przez Prezesa Wojskowego Sądu Okręgowego w W. do ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz.U. z 2017 r., poz. 2030 ze zm.), której regulacje prawne dają możliwość skorzystania z porady w sprawie dotyczącej kpr. rez. W. N., pod warunkiem spełnienia przesłanek wynikających z art. 4 tej ustawy.

Nie uwzględnił jednak tego, że wyznaczenie obrońcy z urzędu było nie tyle niepotrzebne, co wręcz niemożliwe. Kpr. rez. W. N. od chwili zakończenia toczącego się przeciwko niemu postępowania, na podstawie wyroku Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 18 czerwca 2018 r., stał się osobą prawomocnie osądzoną, zmierzającą do zainicjowania postępowania kasacyjnego przez

podmioty szczególne, określone w art. 521 § 1 k.p.k. Jego wniosek nie mieści się zatem w zakresie wyznaczonym przez ustawodawcę w treści Kodeksu postępowania karnego, który określa podstawy wyznaczania obrońcy z urzędu. W związku z obowiązującym przymusem adwokacko-radcowskim dotyczącym sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania, kasacji oraz skargi na wyrok sądu odwoławczego (art. 526 § 2, art. 545 § 2 oraz art. 539f k.p.k.) oskarżony, który nie ma obrońcy z wyboru, może żądać, aby mu wyznaczono obrońcę z urzędu, jeśli zachodzą przesłanki jego ustanowienia wynikające z art. 78 § 1 lub ma miejsce obrona obligatoryjna (art. 79 § 1 i 2 k.p.k.). W przedmiotowej sprawie żadna z tych sytuacji jednak nie wystąpiła, gdyż kpr. rez. W. N. wyraził wolę ustanowienia obrońcy z urzędu, wyłącznie w celu sporządzenia wniosku do Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego lub Rzecznika Praw Obywatelskich, a więc czynności prawnej nieprzewidzianej w art. 78 § 1a k.p.k.

Skoro zaś nie istniała podstawa prawna do złożenia tej treści wniosku, zbędne było wydawanie zarządzenia o nieuwzględnieniu wniosku o wyznaczenie obrońcy, gdyż jego wniesienie powinno wyłącznie spowodować niezaskarżalną w trybie przepisów Kodeksu postępowania karnego czynność podmiotu określonego w art. 93 § 2 k.p.k. o charakterze administracyjnym, polegającą na poinformowaniu kpr. rez. W. N. o braku możliwości wniesienia takiego wniosku. Konsekwencją tej konstatacji było pozostawienie zażalenia bez rozpoznania wobec braku substratu zaskarżenia.

Z przytoczonych powodów należało orzec jak na wstępie.

Pouczenie: Postanowienie nie podlega zaskarżeniu w drodze zwyczajnych środków zaskarżenia.